

26. Ткачук І.Х. Колізії навколо виборів до II Державної Думи (за матеріалами Ізяславського повіту) // *Історія України: Маловідомі імена, події, факти*. Київ; Хмельницький, 2005. Вип. 32. С. 236-240.

В. Чернов

**Фонды Государственного архива Хмельницкой области
о выборщиках и депутатов Государственной думы
Российской империи**

В статье анализируются материалы фондов Государственного архива Хмельницкой области, содержащие информацию о ходе голосования и персональном составе выборщиков и депутатов Подольской и Волынской губерний на выборах в Государственную думу Российской империи. Автор акцентирует внимание на большом информационно-источниковедческом потенциале материалов архива для исследования первых парламентских избирательных практик на территории Подолья и Волыни.

Ключевые слова: избиратели, выборщики, депутаты, Государственная дума, фонд, дело, архив.

V. Chernov

**Funds of the State Archives of Khmelnytsky region of electors and
deputies of the State Duma of the Russian Empire**

This article analyzes the material foundations of the State Archives of Khmelnytskyi region containing information about the voting and composition of electors and members of Podolsk and Volyn provinces in elections to the State Duma of the Russian Empire. The author focuses on large information's source potential archive material for research first parliamentary election practices on the territory of skirts and Volyn.

Key words: voters, electors, deputies, State Duma, fund, business, archive.

Отримано: 17.09.2017

УДК 94(477)«18-10»(075.8)

А. А. Заводовський

**ІСТОРИЧНА ІМАГОЛОГІЯ: НОВІ ОБРІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРОЦЕСІВ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІЄТВОРЕННЯ
КІНЦЯ ХVІІІ – ПОЧАТКУ ХХ ст.**

Стаття присвячена застосуванню новітніх методів та підходів історичної імагології у дослідженнях процесів українського націєтворення кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. Автор робить екскурс у наукові підвалини історичної імагології, визначає коло проблем історичних досліджень кінця ХVІІІ – початку ХХ ст., що може вирішити ця галузь історії.

На думку автора, імагологія потужно і впевнено торує собі шлях в царині історичних студій, завдяки їй накопичується значний обсяг знань про минуле, розширюється дослідницький простір. На сучасному етапі розвитку історичної імагології з'являються нові напрями досліджень.

Автор стверджує, що діючі парадигми, запропоновані українською історичною наукою, сьогодні вже не задовольняють пізнаваль-

ні амбіції української спільноти, оскільки лише накопичення нових фактів не може залишатися самодостатньою ознакою творення наукової новизни історичних досліджень. Про необхідність засвоєння сучасних підходів і теорій свідчить її термінологічна бідність наукових дискурсів у середовищі українських істориків, а також характер наукової полеміки на конференціях та круглих столах.

Сучасна гуманітаристика пішла далеко вперед і тисне на слухачів Кліо, тим самим засвідчуючи обмеженість традиційного українського історіописання. Однак такий тиск відкриває й нові обрії та перспективи, безпосередньо чи опосередковано підказує шлях до оновлення способів досліджень минулого. Саме завдяки новітнім методам історичної імагології студії з українського націєтворення кінця XVIII – початку XX ст. мають отримати потужний імпульс.

Теоретично осмислюючи накопичений досвід нової галузі історичного пізнання, автор виділяє найважливіші методологічні задачі історичної імагології у дослідженнях процесів українського націєтворення кінця XVIII – початку XX ст.

Ключові слова: історична імагологія, українське націєтворення, етнічний та національний імаготип, методологія досліджень.

Імаготипи країн, культур, релігій, етносів, націй, що створюються в певній суспільній свідомості й відбиваються в літературі, пресі, мемуаристиці, політичних деклараціях тощо, за своєю природою і структурою є інтегрованими образами, специфічними соціокультурними дискурсами, що відзначаються значною тривалістю, однак не залишаються незмінними протягом тривалого часу. Природу, зародження, сутність імаготипів досліджує відносно нова наука – імагологія.

Термін «імагологія» походить від латинського слова «*imago*», що означає «образ». Імагологія досліджує не лише імаготип «чужого»/«іншого», а й сам суб'єкт рецепції, який через аналіз відображає власну систему цінностей. Предметом дослідження історичної імагології виступають імаготипи культур, конфесій, країн, етносів, націй, що формуються у літературі чи свідомості певної спільноти. За природою історичних досліджень ці імаготипи є інтегрованими, специфічними етнокультурними і соціокультурними дискурсами.

Суб'єктами дослідження історичної імагології є література, періодика, мемуаристика, епістолярій, трейвелогі, а також мистецтво, фольклор, науковий доробок тієї чи іншої історичної доби тощо. На основі дослідження цих джерел історична імагологія інтегрує загальні схеми рецепції «своїх»/«чужих»/«інших» у свідомості певної спільноти, аналізує генезу уявлень однієї спільноти про інші в ході історичного процесу.

Сучасні методи дослідження імаготипів – контактологічний, типологічний, рецептивно-естетичний та дискурсивний – ґрунтуються на філософії взаємин між спільнотами, яку імагологія проектує на сферу міжкультурних процесів. Згідно з діалогічною моделлю імагології, будь-яка спільнота чи культура більшою чи меншою мірою відкрита для впливів. І взагалі, індивідуальні та групові ідентичності формуються не інакше, як у взаємодії з іншими ідентичностями.

Виникнення імагології як науки пов'язується з діяльністю представників французької історичної школи «Анналів», що складалася у середині ХХ ст. – Л. Февра, М. Блока, В. Дюбі, Ф. Броделя, Ж. Ле Гоффа та ін. У їх працях соціум і культура, спосіб життя людей, їхня ментальність і свідомість постають невіддільними складовими антропоцентричних історичних структур. Ця історична школа окреслила поняття «національного характеру» взаємозв'язаними категоріями національного «менталітету» й «національної картини світу» [1, с.248].

Одним із перших ґрунтовних імагологічних досліджень стала книга Альбера Лортоларі «Філософи ХVІІІ ст. і Росія. Російський міраж у Франції ХVІІІ ст.», що побачила світ у 1951 р. [2]. У 1960-1970 рр. також з'являються цінні компаративістичні розвідки французьких дослідників про імаготипи інших спільнот: Rémond René «Les Etats Unis devant l'opinion française 1815-1852» (1962-1963), Michel Cadot «L'image de la Russie dans la vie intellectuelle française» 1830-1856 (1967) [3], Jean Marie Carré «Les Écrivains français et le mirage allemand 1800-1940» (1967) [4]. Ще більше розширили горизонти імагології праці Франсуа Жоста – швейцарського дослідника, автора книги «Швейцарія у французькому письменстві протягом віків», що вийшло друком у 1956 р., та двотомного дослідження «Жан-Жак Руссо і Швейцарія», опублікованого у 1962 р. [5].

Автори колективної праці «Компаративна література: Суть і метод» під загальною редакцією А. Олдріджа, що вийшла 1969 р. підвели підсумок досягнутому й теоретично обґрунтували необхідність дослідження етнічних, національних імаготипів, як імагологічної характеристики «чужого»/«іншого» [6].

Упродовж 60-х – 80-х рр. ХХ ст., імагологія досягла значних успіхів і стала невід'ємною частиною сучасної антропології, міжкультурних досліджень і цілого ряду гуманітарних дисциплін. Її методологія вивела дослідження у сферу вивчення міжкультурних взаємин, а наукові зацікавлення сконцентрувала на актуальних для сучасного суспільства проблемах національної і культурної ідентичності. Системні дослідження з імагології з'явилися після ХІ Світового конгресу компаративістів наприкінці 80-х рр. ХХ ст. у Західній та Центральній Європі. Особливо інтенсивно цей напрямок розвивається у Франції та Німеччині, а в останнє десятиріччя ХХ ст. значно активізувався в Італії та Нідерландах. Основні школи європейської імагології очолили Д.-А. Пажо, Г. Дизеринк, Дж. Леерссен. Їхні напрацювання вже стали хрестоматійними у курсах з імагології. Бельгієць Гуго Дизеринк конкретизував основні поняття й завдання імагології. На його думку, вона надає широке поле для досліджень підґрунтя релігійних, етнічних та національних конфліктів і міжкультурних взаємин. Нація за Дизеринком не є реально існуючою спільнотою, а лише ментальною конструкцією, тимчасовою моделлю мислення. Він повністю погоджується з Поппером, який у свій час зазначав, що нація – то певна кількість людей, об'єднаних помилковими уявленнями стосовно своєї історії [7].

На становлення історичної імагології у 70-х – 80-х рр. XX ст. істотно вплинули праці дослідників-націологів Е. Гелнера [8], Еріка Хобсбаума [9], Ентоні Сміта [10], Лії Грінфельд [11], Хайдена Уайта [12] і Бенедикта Андерсона [13]. Дані автори звернули увагу на суб'єктивну сторону процесу конструювання націй. Так, Бенедикт Андерсон вказав на важливу роль новоевропейського роману у формуванні особливого пережитого читачами загального простору спільності та одночасності в якому власне тільки і можлива нація як уявна спільнота. Сконструйоване соціально політичне «тіло» нації розміщується не тільки в просторі, але і в часі. Так формується «роман» історії. На думку Б. Андерсона у національній міфології нація рухається по «історичній драбині» від етапу до етапу, від звершення і трагедії до нових звершень і світлого секуляризованого майбутнього [14].

У 90-х рр. XX ст. імагологічними дослідженням захопилися наші сусіди – польські антропологи, історики, політологи, соціологи та літературознавці. Зокрема предметом їх наукових розвідок стали рецепції Польщі і поляків іншими європейськими народами в різні історичні епохи, а також рецепції самими поляками націй Західної і Східної Європи. У 1990 р. побачив світ збірник за матеріалами Міжнародної конференції «Swój i obcy» за ред. Е. Новіцкі, С. Лодзінські та Є. Новіцкі. У тому ж році вийшла праця А. Кемпінські «Lach i Moskal: z dziejów stereotypów». У 1998 р. побачила світ праця О. Веретюк «Wizja Ukrainy we współczesnej powieści polskiej i ukraińskiej». Книги Я. Блашківські «Stereotypy narodowe w świadomości Polaków» [15] та «Stereotypy a tożsamość narodowa» були надруковані відповідно у 2003 і 2006 рр. [16].

Сверідним підсумком європейських імагологічних досліджень на початку XXI ст. стала системно упорядкована праця професора Бергамського університету (Італія) М. Беллера та професора Амстердамського університету (Нідерланди) Дж. Леерсена «Imagology: a Handbook of the Literary Representation of National Characters». Це найавторитетніше на сьогодні колективне імагологічне видання, з історії, теорії і методології імагології та екземпліфікації імагологічного аналізу [17].

На початку XXI ст. побачила світ знамова для історичної імагології книга «Використання «іншого». Образи Сходу у формуванні європейських ідентичностей». Її автор Івер Нойманн на надзвичайно багатому фактичному матеріалі показав як було використано імаготип «іншого» зі «Сходу» для формування європейських націй і самого поняття «Європа» [18].

У 90-х рр. XX ст. імагологією зацікавилися і на пострадянському просторі, спочатку літературознавці-компаративісти, а слідом за ними – філософи, історики, культурологи. Наприклад, на думку С. Мезіна, імагологію варто вважати одним із розділів історичної науки, який вивчає уявлення етнічних та національних спільнот одна про одну. Ці уявлення відображаються в суспільній свідомості тієї чи іншої країни на певному історичному етапі [19, с.38]. А. Репіна в своїй монографії «Історична наука на рубежі ХХ-

XXI ст.: соціальні теорії і історіографічна практика» історичну імагологію розуміє як науковий напрям, що займається конкретно-історичним аналізом культурних стереотипів, колективних уявлень народів один про одного, етнічних та національних стереотипів, шляхів їх формування, способів функціонування і процесів трансформації в контексті відносин «ми/вони», «свій/чужий» [20, с.89].

Служителі Клію в Україні лише починають застосовувати підходи і методи імагології. У своїх дослідженнях до імагології звертаються Наталя Яковенко [21], Ярослав Грицак [22], Георгій Касьянов [23], Сергій Посохов [24] та ін. Висвітлюючи проблеми вітчизняної теорії історіографії, методології, гострі та дискусійні теми з історії суспільно-політичної думки України, проблемам історичної імагології місце на своїх шпальтах відводять часопис «Україна модерна», заснований у 1996 р. та альманах «Ейдос», перше число якого побачило світ у 2005 р.

В Україні методологію імагології досліджували Володимир Янів [25], Володимир Кравченко [26], Олена Грицай [27], Дмитро Наливайко. З-під пера останнього у 1998 р. вийшло ґрунтовне дослідження закордонної рецепції України, її історії і культури «Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст.» [28], а у 2005 р. – перша в українській імагологічній науці теоретична розвідка у цій галузі – «Літературна імагологія: Предмет і стратегії» [29].

Коротко оглянувши здобутки світової і вітчизняної імагології, важко не погодитися з тим фактом, що саме імагологічний методологічний інструментарій стане у нагоді досліднику процесів українського націєтворення кінця XVIII – початку XX ст. Проаналізувавши праці ідеологів українського націоналізму, можна зробити висновок, що українська національна ідея полягає в реалізації національного проекту «Україна», який включає у себе розбудову української національної демократичної держави європейського зразка з розвинутою економікою та високим рівнем добробуту її населення. Як слушно зауважив І. Дзюба, об'єднувати людей найлегше довкола добробуту, тому, на його думку, історично українською національною ідеєю було те, що Тарас Шевченко позначав як «Україна без холопа і пана» [30]. Український національний проект також включає в себе подальші суспільні демократичні трансформації української спільноти, насамкінець, – він має стати мостом, через який транспортуватимуться європейські цінності на євразійський простір.

Безперечно, до української національної ідеї на українських землях існували інші – донаціональні ідеї, наприклад, руська, сарматська, хозарська, грецька, козацька та ін. Усі вони лише чекають на глибокі наукові розвідки. Досліджуючи сарматську, хозарську та руську ідеї, як сукупність соціально детермінованих і закріплених у суспільно-політичному устрої Речі Посполитої поглядів, політичних традицій, станових норм і моральних ідеалів дослідник має порівняти наративи джерел цих ідеологічних парадигм. Наприклад, використовуючи методичний інструментарій історичної імагології у дослідженні письмових пам'яток сарматиз-

му на українських землях, переконаємося, що він був ідеологією польського дворянства, своєрідним культурним феноменом Речі Посполитої XVI-XVII ст. На думку М. Лескінен, сарматська ідея виникла тоді, коли однієї християнської ідеї було вже недостатньо. Її слід було збагатити та доповнити комплексом нових світських означень, але таких, які не випадали б сакрального кола католицької культури. Ними і стали «істини» сарматизму [31, с.87].

Ідея «Великої Сарматії» мала запанувати «від можа до можа» (від Балтійського до Чорного моря) і, витворивши новий тип суспільно-політичної свідомості, об'єднати литовську, польську та руську еліти. Політичний ідеал сарматизму – консервативна, аристократична шляхетська республіка та рівність лише всередині шляхетського стану, тому «демократизм» поширювався тільки на шляхту, тоді як більша частина населення вважалася «хлопами». Сарматську ідею не можна класифікувати як національну тому, що, по-перше, у ній переважали засади не «всенародної» спільності, а станової винятковості, по-друге – шляхта виводила своє коріння від сарматів, а «хлопам» приписувала інше – руське, що суперечить самій логіці націоналізму. Е. Ренан на початку ХХ ст. влучно означив сутність нації: «... нація – це велика солідарність, утворювана почуттям жертв, які вже принесено і які мають бути принесені в майбутньому. Нація вимагає спільного героїчного минулого, але в сучасності вона резюмується цілком конкретним чинником: це чітко висловлене бажання продовжувати спільне життя» [32, с.261]. Застосовавши імагологічну методологію, можемо переконатись, що ні першого чинника, тим більше, другого сарматська ідеологія у собі не мала. Донаціональною була і руська ідея, на становлення і розвиток якої винятковий вплив мало православ'я. Її зародження на українських землях припадає на останнє десятиліття XVI ст., власне на роки після Берестейської унії 1596 р. У писемних джерелах, які спродукували руську ідею – «Густинському літописі» (побачив світ імовірно наприкінці 20-х рр. XVII ст.) та «Синописі» (датується серединою 70-х рр. XVII ст.) ми не знаходимо й сліду національної ідеології.

На початку ХХІ ст. імагологічними методами досліджень послуговуються літературознавці, політологи, соціологи, культурологи, психологи та ін. Імагологія стала дослідницькою ділянкою, що збудувала міст між усіма гуманітарними науками. Вона потужно і впевнено торує собі шлях і в царині історичних студій, завдяки їй накопичується значний обсяг знань про минуле, розширюється дослідницький простір. На сучасному етапі розвитку історичної імагології з'являються нові напрямки досліджень, наприклад, потестарна імагологія, предметом дослідження якої стали образи влади, гендерна імагологія, культурна іконографія тощо.

Діючі парадигми, запропоновані українською історичною наукою, сьогодні вже не задовольняють пізнавальні амбіції української спільноти, оскільки лише накопичення нових фактів не може залишатися самодостатньою ознакою творення на-

укової новизни історичних досліджень. Про необхідність засвоєння сучасних підходів і теорій свідчить й термінологічна злиденність наукових дискурсів у середовищі українських істориків, а також характер наукової полеміки на конференціях та круглих столах. Подекуди складається враження, що окремі дослідники мають серйозні проблеми не тільки з творенням нових знань, а й з їх презентацією.

Сучасна гуманітаристика пішла далеко вперед і тисне на слушателів Клію, тим самим засвідчуючи обмеженість традиційного українського історіописання. Однак такий тиск відкриває й нові обрії та перспективи, безпосередньо чи опосередковано підказує шлях до оновлення способів досліджень минулого. Саме завдяки новітнім методам історичної імагології студії з українського націєтворення кінця XVIII – початку XX ст. мають отримати потужний імпульс.

Теоретично осмислюючи накопичений досвід нової галузі історичного пізнання, варто виділити найважливіші методологічні засади історичної імагології у дослідженнях процесів українського націєтворення кінця XVIII – початку XX ст.: невідворотність вимислу, як складової процесу формування уявлень про інші нації; «дзеркальність» відображення в імаготипах «інших» власних цінностей і уявлень про самих себе; симбіоз синхронічного і дихронічного підходів в історичному аналізі колективних уявлень; сприйняття національних імаготипів не як спонтанного явища, а результату цілеспрямованого конструювання традиції творцями й пропагандистами нації – філософами, істориками, письменниками, публіцистами, журналістами тощо.

Список використаних джерел та літератури:

1. Цит. за: Kemilainen A. Nationalism. Problems Concerning the Word, the Concept and Classification. Jyvaskila, 1964. 252 p.
2. Lortholary A. Les "Philosophes" du XVIII siècle et la Russie". Le Mirage russe en France aux XVIII siècle. Paris: Boivin, Editions Contemporaines, 1951. 411 p.
3. Cadot M. L'image de la Russie dans la vie intellectuelle française. 1839 – 1856. Paris: Fayard, 1967. 641 p.
4. Carré Jean Marie. Les Écrivains français et le mirage allemand (1800-1940). Boivin, 1947. 225 p.
5. Coulton G. Nationalism in the Middle Ages. New York: Holt, Rinehart and Winson, 1972. 116 p.
6. Comparative literature: matter and method / ed. with introd. by A. Owen Aldridge. Chicago-London, 1969. 680 p.
7. Dyserinck H. Zum Problem der images und migares und ihrer Untersuchung im Rahmen der Vergleichenden Literaturwissenschaft. *Arcadia*. 1 (1966). P. 107-120.
8. Гелнер Е. Нації та націоналізм. Націоналізм [пер. з англ.]. Київ: Таксон, 2003. 300 с.
9. Винайдення традиції / за ред. Ерика Гобсбаума і Теренса Рейнджера. Київ: Ніка-Центр, 2005. 448 с.
10. Сміт Е. Національна ідентичність / пер. з англійської П. Тарашука. Київ: Основи, 1994. 224 с.; Сміт Э. Национализм и модернизм.

- Критический обзор современных теорий наций и национализма. Москва: Практикс, 2004. 466 с.
11. Гринфельд А. Национализм. Пять путей к современности. Москва: ПЕР СЭ, 2012. 528 с.
 12. Уайт Х. Метаистория: Историческое воображение в Европе XIX века. Екатеринбург: Урал, 2002. 628 с.
 13. Anderson B. Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism. Revised Edition. VERSO. London-New York. 224 p.
 14. Андерсон Б. Воображаемые сообщества. Размышления об истоках и распространении национализма. Москва, 2001. 236 с.
 15. Bluszkowski Jan. Stereotypy narodowe w swiadomosci Polakow. Piotrkowskie przy Filii Akad. wlotokrzyskiej, 2003. Piotrkowskie przy Filii Akad. wlotokrzyskiej, 2003. 345 s.
 16. Benedyktowicz Zbigniew Portrety obcego. Od stereotypu do symbol. Kraków: Wydawn. Uniwersytetu Jagiellonskiego, 200. 215 s.
 17. Beller M, Leerssen J. (eds). IMAGODOLOGY: a Handbook on the Literary Representation of National Characters. Amsterdam: Rodopi, 2003. 342 p.
 18. Нойманн И. Использование «Другого». Образы Востока в формировании европейских идентичностей / пер. с англ. В.Б. Литвинова и И.А. Пильщикова, предисл. А.И. Миллера. Москва: Новое издательство, 2004. 335 с.
 19. Мезин С. Стереотипы России в европейской общественной мысли XVIII века // *Вопросы истории*. 2002. № 10. С. 148-157.
 20. Репина А. Историческая наука на рубеже XX-XXI вв.: социальные теории и историографическая практика. 2-е изд., стереотип. Москва: Дрофа, 2006. 288 с.
 21. Яковенко Н. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI – початку XVIII століття. Київ: Laurus, 2012. 471 с.
 22. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856-1886). Київ: Критика, 2006. 632 с.
 23. Касьянов Г. Націоналізація історії та образу «іншого»: Україна і посткомуністичний простір // *Образ іншого в сусідніх історіях: міфи, стереотипи, наукові інтерпретації: матер. Міжнар. наук. конф.* Київ, 2008. С. 29-36.
 24. Посохов С. Этические проблемы исторической имагологии // *Історіографічні та джерелознавчі проблеми історії України*. 2014. С. 115-131.
 25. Янів В. Нариси з української етнопсихології. Мюнхен: УВУ, 1993. 217 с.
 26. Кравченко В. Харків: столиця Пограниччя. Вільнюс, 2010.
 27. Грицай Є., Ніколка М. Україна: національна ідентичність в зеркале Другого. Вільнюс, 2009. 326 с.
 28. Наливайко Д. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст. Київ: Основи. 1998. 578 с.
 29. Наливайко Д. Літературна імагологія: Предмет і стратегії. Київ, 2005. 346 с.
 30. Дзюба І. *Країна*. № 28 (81). 2011. С. 31.
 31. Лескинен М.В. Мифы и образы сарматизма. Истоки национальной идеологии Речи Посполитой. Москва: Институт славяноведения РАН, 2002. 178 с.
 32. Ренан Е. Що таке нація? // *Націоналізм: Антологія*. 2-ге вид. Київ: Смолоскип, 2006. 726 с.

А. А. Заводовский

Историческая имагология: новые горизонты для исследований процессов украинского национального строительства конца XVIII – начала XX в.

Статья посвящена применению новейших методов и подходов исторической имагологии в исследованиях процессов украинского национального строительства конца XVIII – начала XX в. Автор делает экскурс в научные основы исторической имагологии, определяет круг проблем исторических исследований конца XVIII – начала XX в., которые может решить эта отрасль истории.

По мнению автора, имагология мощно и уверенно прокладывает себе путь в области исторических исследований, благодаря ей накапливается значительный объем знаний о прошлом, расширяется исследовательское пространство. На современном этапе развития исторической имагологии появляются новые направления исследований.

Автор утверждает, что действующие парадигмы, предложенные украинской исторической наукой, сегодня уже не удовлетворяют познавательные амбиции украинского общества, так как только накопление новых фактов не может оставаться самостоятельным признаком создания научной новизны исторических исследований. О необходимости усвоения современных подходов и теорий свидетельствует и терминологическая бедность научных дискурсов в среде украинских историков, а также характер научной полемики на конференциях и круглых столах.

Современная гуманитаристика ушла далеко вперед и давит на служителей Клио, тем самым свидетельствуя ограниченность традиционного украинского историописания. Однако такое давление открывает и новые горизонты и перспективы, прямо или косвенно подсаживает путь к обновлению способов исследований прошлого. Именно благодаря новейшим методам исторической имагологии студии с украинского национального строительства конца XVIII – начала XX в. должны получить мощный импульс.

Теоретически осмысливая накопленный опыт новой отрасли исторического познания, автор выделяет важнейшие методологические основы исторической имагологии в исследованиях процессов украинской нации конца XVIII – начала XX в.

Ключевые слова: историческая имагология, украинское национальное строительство, этнический и национальный имago-тип, методология исследований.

Anatoliy Zavodovskiy

Historical imagology: the new evolutions for researches of processes of the Ukrainian nation-building in the end of the XVIII – the beginning of XX centuries

The article is devoted to application of the newest methods and approaches of historical imagology in researches of processes of the Ukrainian nation-building of the end of XVIII – beginning of the XX century. The author makes an excursion into the scientific foundations of historical imagology, defines the range of problems of historical research of the end of the XVIII – early XX century, which can solve this branch of history.

According to the author, the imagology powerfully and confidently beater the way in the branch of historical studies. Thanks to imagolo-

gy the research space accumulates considerable amount of knowledge about the past. At the present stage of the development of historical imagology, appear new directions of research.

According to the author, the current paradigms proposed by Ukrainian historic science, today no longer satisfy the cognitive ambitions of the Ukrainian community, since only the accumulation of new facts can not remain a self-sufficient feature of creating the scientific novelty of historical research. The terminological poverty of scientific discourses among Ukrainian historians, as well as the nature of scientific controversy at conferences and round tables, testifies to the need for assimilation of modern approaches and theories.

Modern humanities went far ahead and pressured Clio's ministers, thus confirming the limited traditional Ukrainian historical writing. However, this pressure opens new horizons and perspectives, either directly or indirectly indicating the path to updating the ways of researching the past. It is thanks to the latest methods of the historical imagology of studios in the Ukrainian nation-building of the late 18th and early 20th centuries should get a powerful impetus.

In theoretically comprehending the accumulated experience of a new field of historical knowledge, the author highlights the most important methodological principles of historical imagology in the researches of the processes of Ukrainian nation-building in the late 18th and early 20th centuries.

Key words: *historical imagology, Ukrainian nation-building, ethnic and national imagotypes, research methodology.*

Отримано: 3.12.2017